

La cultura també segueix el calendari electoral

Published by [Interacció](#) [1] on 24/11/2020 - 09:46 | Last modification: 06/07/2026 - 10:00

Aquest article s'inscriu en una línia de recerca consolidada sobre els **cicles polítics pressupostaris**, és a dir, la tendència dels governs a modificar la despesa pública abans de les eleccions amb l'objectiu d'augmentar les seves possibilitats de reelecció. La seva aportació consisteix a traslladar aquest debat a les polítiques culturals municipals i preguntar-se si la cultura és objecte d'un ús electoral més intens que altres serveis públics. La resposta dels autors és afirmativa, encara que el text no es limita a demostrar aquest comportament. També planteja una paradoxa: allò que resulta més útil electoralment és precisament allò que hauria d'estar més protegit de la lògica del curt termini.

L'estudi analitza 350 municipis espanyols d'entre 20.000 i 100.000 habitants durant dos cicles electorals (2011-2015 i 2015-2019). Aquesta elecció no és casual. Els municipis mitjans permeten reduir tant el pes de les relacions personals, molt determinants en els municipis petits, com la influència de les dinàmiques polítiques estatals que condicionen les grans ciutats. Sobre aquesta mostra, els autors comparen l'evolució de la despesa municipal en cultura, salut, educació i esports amb els resultats electorals dels governs locals.

La primera conclusió és que la cultura presenta un comportament clarament diferenciat. En els anys previs a les eleccions augmenta tant la despesa total dels ajuntaments com, especialment, la destinada a cultura i esports. En canvi, la despesa en salut i educació no mostra aquest patró amb la mateixa intensitat. La interpretació és senzilla: mentre que els efectes de les polítiques educatives o sanitàries acostumen a ser acumulatius i poc visibles a curt termini, la programació cultural genera una exposició pública immediata, una elevada cobertura mediàtica i una percepció directa per part de la ciutadania. Aquesta visibilitat converteix la cultura en una inversió políticament atractiva abans d'unes eleccions.

L'aportació més rellevant arriba quan els autors relacionen aquest increment pressupostari amb els resultats electorals. Mitjançant un model logístic conclouen que augmentar el pes de la despesa cultural dins del pressupost municipal incrementa significativament la probabilitat de reelecció del govern. Segons les seves estimacions, passar aproximadament d'un 6% a un 8% del pressupost destinat a cultura pot augmentar les possibilitats de revalidar el govern en prop d'un 10%. Cap de les altres grans polítiques analitzades presenta un efecte comparable.

Aquest resultat condueix els autors a una reflexió que va més enllà de l'anàlisi estadística. Si la cultura proporciona un retorn electoral elevat amb un cost pressupostari relativament reduït, existeix un incentiu estructural perquè els governs locals concentrin recursos en actuacions visibles durant els períodes preelectorals. El problema no és només l'augment puntual de la despesa, sinó el tipus de política cultural que aquest incentiu afavoreix: activitats de gran impacte comunicatiu, projectes personals, esdeveniments ornamentals i iniciatives concebudes per obtenir rendiments immediats més que no pas transformacions sostingudes. Els autors recuperen aquí una crítica que ja havien formulat en treballs anteriors sobre les polítiques culturals locals espanyoles.

És probablement en aquest punt on l'article resulta més interessant per al debat actual. No defensa una reducció de la despesa cultural ni qüestiona la seva utilitat pública. De fet, recorda àmpliament les evidències acumulades sobre les contribucions de la cultura al desenvolupament local, la innovació, el benestar, la cohesió social o la sostenibilitat. Precisament perquè la cultura té aquests efectes estructurals, els autors consideren especialment problemàtic que pugui quedar subordinada als ritmes electorals. La conclusió no és que els alcaldes no hagin d'incrementar la despesa cultural abans d'unes eleccions perquè sigui il·legítim obtenir rèdits polítics de les bones polítiques, sinó perquè aquesta lògica tendeix a desplaçar la planificació estratègica cap a la gestió de la visibilitat immediata.

Al mateix temps, convé llegir els resultats amb certa prudència. Els mateixos autors assenyalen que l'estudi només analitza municipis de mida mitjana i dos cicles electorals marcats per circumstàncies polítiques excepcionals a Espanya: la sortida de la crisi econòmica, l'emergència de noves forces polítiques i una elevada volatilitat electoral. A més, el model identifica correlacions significatives però no permet explicar tota la complexitat del comportament

electoral ni les diferències qualitatives entre models de política cultural. Una mateixa despesa cultural pot correspondre tant a processos de desenvolupament comunitari sostinguts com a una simple concentració d'esdeveniments abans d'una convocatòria electoral.

Malgrat aquests límits, l'article planteja una pregunta força: si la cultura genera beneficis socials de llarg recorregut però també rendiments electorals immediats, quins mecanismes institucionals poden protegir les polítiques culturals del curterminisme polític? La resposta que suggereixen els autors apunta cap a una major planificació estratègica, més sistemes d'avaluació i una governança capaç de reduir la dependència dels calendaris electorals sense renunciar al valor públic de la cultura.

Referència

Sanjuán, J., Rausell, P., Coll, V., i Abeledo, R. (2020). *Mayors, Using Cultural Expenditure in An Opportunistic Way Improves the Chances of Re-Election, but Do Not Do It: Revisiting Political Budget Cycles*. *Sustainability*, 12(21), 9095. <https://doi.org/10.3390/su12219095> [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: polítiques culturals

Tags: finançament de la cultura

Tags: avaluació de polítiques culturals

Tags: recerca cultural

Tags: valor públic de la cultura

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2020/cultura-calendari-electoral>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://doi.org/10.3390/su12219095>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8413>